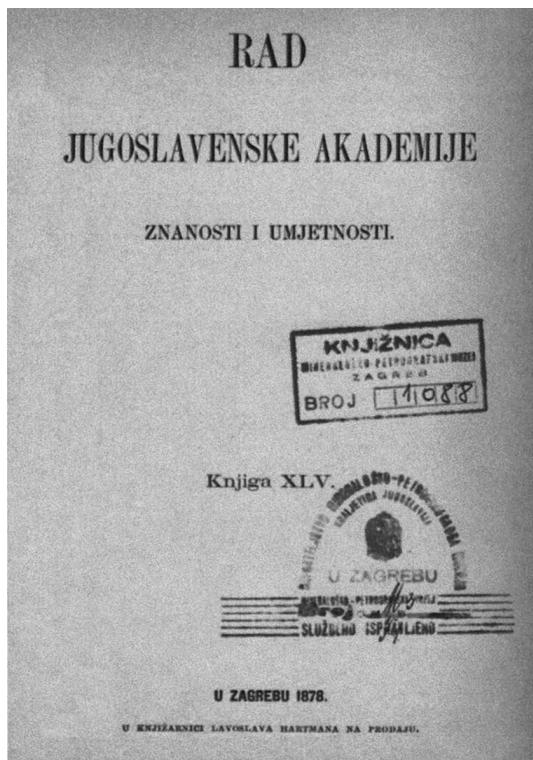

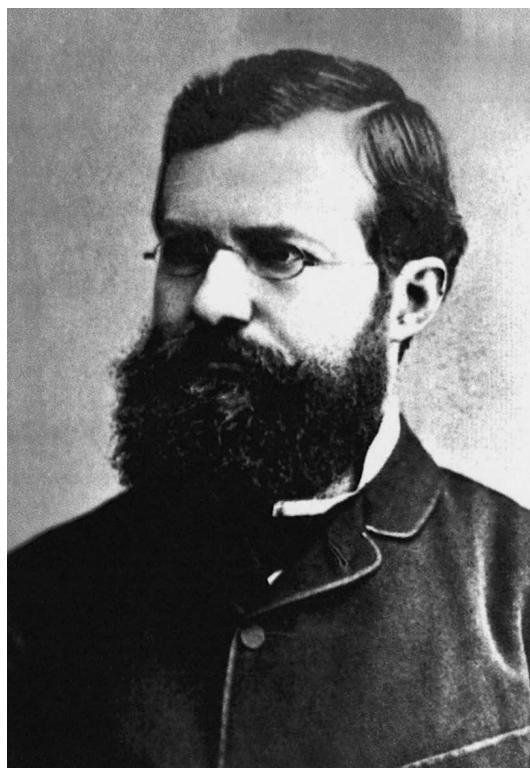
O NUŽNOSTI OSNIVANJA ZBIRKE ZNANSTVENO OBRAĐENIH UZORAKA MINERALA I STIJENA U HRVATSKOME PRIRODOSLOVNOMU MUZEJU

BISERKA RADANOVIĆ - GUŽVICA □ Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb

IM 32 (3-4) 2001.
IZ MUJEJSKE TEORIJE I PRAKSE
MUSEUM THEORY AND PRACTICE

Znanstvenom djelatnošću iz područja mineraloge i petrografije bavili su se brojni muzejski djelatnici tijekom 154 godine postojanja mineraloško-petrografske zbirke u okviru Narodnog muzeja, potom Mineraloško-petrografske muzeje i u novije vrijeme Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja. Prisjetimo se Gjure Pilara, Mije Kišpatića, Frana Tućana, Ljudevita Barića i drugih. Pored znanstvenih djela objavljenih u priznatim stranim i domaćim znanstvenim časopisima, u današnjem Mineraloško-petrografskom odjelu Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja pohranjeni su znanstveno obradeni mineraloški i petrografske uzorci koji predstavljaju osnovu spomenutih znanstvenih djela. U novije vrijeme, osim navedenog, u fundus pristiže i građa koju su obradili znanstvenici iz drugih institucija, dijelom potaknuti i objavljenim člankom *Tipovi uzoraka minerala i potreba trajnog čuvanja proučavanih mineraloško-petrografske uzoraka* (Radanović-Gužvica & Zebec, 1989.).

sl.1 Naslovna stranica časopisa "Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti" u kojem je 1878. godine objavljeno znanstveno djelo "Prilozi poznavanju geoložkih odnošaja zemlje. Dvie crtice" i znanstveno obrađen uzorak granita iz Zadra.

sl.2 Gjuro Pilar (1846.-1893.), prvi školo-vani hrvatski geolog, mineralog i petrolog, autor znanstvenog djela "Prilozi poznavanju geoložkih odnošaja zemlje. Dvie crtice".

Tijekom inventarizacije mineraloških i petrografske uzo-raka bilježi se i podatak o objavljenim znanstvenim djelima vezanim uz pojedine uzorce. Na taj način uspostavljena je veza između muzejskog predmeta i znanstvenog djela proizašlog analizom tog uzorka, te autora znanstvenog djela. Takvi muzejski predmeti postaju materijalni dokazi znanstvenih spoznaja, a to ih čini višestrukom vrednjijima.

Za sada je jedan dio znanstveno obradene mineraloške i petrografske muzejske građe raspoređen u različitim postojećim zbirkama koje predstavljaju zasebne tematske cjeline, dok drugi dio spomenute građe još nije podvrнут reviziji i nije utvrđena veza uzorak - znanstveno djelo - autor. U prvom slučaju znanstveno obradeni uzorci minerala i stijena nalaze se zajedno s ostalom srodnom građom koja je determinirana samo na razini jednostavnijih iskustvenih metoda. Znanstveno obradeni uzorci uklopljeni u različite tematske zbirke

nisu dovoljno istaknuti, te se ne može spoznati njihov pravi značaj i vrijednost. Zbog spomenutih nedostataka u dosadašnjem sustavu razvrstavanja mineraloške i petrografske muzejske građe po zbirkama, nametnula se potreba za osnivanjem Zbirke znanstveno obrađenih uzoraka minerala i stijena. Na taj način bi ovi izuzetno vrijedni muzejski predmeti bili objedinjeni u jedinstvenoj zbirci, te povezani sa sveukupnom pripadajućom dokumentacijom (od izvornih rezultata dobivenih analitičkim metodama do objavljenog znanstvenog djela).

Korištenjem kompjutorskog programa PC-INVENT za inventarizaciju mineraloških i petrografske uzoraka (Bukovec & Glumac, 1991.; Bukovec et al., 1993.) otvorile su se brojne mogućnosti pregleda podataka o mineraloškoj i petrografske muzejskoj građi prema različitim kriterijima, što je rezultiralo cjelovitijim uvidom u stanje pojedinih zbirk. Prema sadašnjem pregledu stanja pojedinih zbirk utvrđeno je da je 636 inventiranih uzoraka minerala i stijena vezano uz 77 znanstvenih djela. Preliminarnim pregledom bibliografskih podataka iz područja mineralogije i petrografije vezanih uz autore koji su bili djelatnici Muzeja utvrđen je znatno veći broj objavljenih znanstvenih djela, ali za sada još nisu determinirani uzorci minerala i stijena koji su obrađeni u njima. Revizijom starijih uzoraka moglo bi se utvrditi koji od njih su obrađeni u pojedinim znanstvenim djelima, te bi se na taj način povećao broj veza uzorak - znanstveno djelo - autor, odnosno proširila Zbirka znanstveno obrađenih uzoraka minerala i stijena.

Proces znanstvene obrade mineraloške i petrografske muzejske građe i dalje traje, tako da će se broj znanstveno obrađenih uzoraka povećavati i na taj način. Osim toga, zbirka će se popunjavati i znanstveno obrađenim uzorcima s pripadajućim podacima o objavljenim znanstvenim djelima koje će donirati znanstvenici iz drugih institucija.

LITERATURA

- 1 Bukovec, D. & Glumac, B. (1991.). *Primjena PC-a pri dokumentaciji prirodoslovne muzejske građe*.- Geološki vjesnik, 44, 325, Zagreb.
- 2 Bukovec, D, Zebec, V, Igaly, G. & Perović, D. (1993.). *Informacijski projekt dokumentacije muzejsko galerijske građe*.- Natura Croatica, Vol. 2(2), 149-164, Zagreb.
- 3 Radanović-Gužvica, B. & Zebec, V. (1989.). *Tipovi uzoraka minerala i potreba trajnog čuvanja proučavanih mineraloško-petrografske uzoraka*.- Geološki vjesnik, 42, 383-384, Zagreb.

CONCERNING THE NEED FOR CREATING A COLLECTION OF SCIENTIFICALLY CATALOGUED SPECIMENS OF MINERALS AND ROCKS AT THE CROATIAN NATURAL SCIENCE MUSEUM

The Department of Mineralogy and Petrography at the Croatian Natural Science Museum contains, amongst others, the scientifically catalogued mineral and rock samples that represent the basis of scientific papers published on the basis of the results of analyses of these specimens. One part of the scientifically catalogued rock and mineral samples has been allotted to various collections that represent individual thematic entities, while another part of these holdings has not as yet been revised and has not undergone study to determine the link between the sample, the scientific paper and the author. Scientifically treated specimens that are a part of various thematic collections are not given the prominence they deserve, so that their real significance and value go unregistered. Because of these shortcomings in the present system of classifying mineral and rock specimens into collections, there is now a need for creating a Collection of scientifically catalogued specimens of minerals and rocks. In this way these exceptionally valuable museum objects would come together in one single collection and be linked with the corresponding documentation (from the original results obtained by analytical methods to the published scientific paper).".